

SIMEON ȘTEFAN PINTEA, *MISIUNEA LUI HRISTOS - MISIUNEA NOASTRĂ. FUNDAMENTELE HRISTOLOGICE ALE MISIUNII CREȘTINE*, ED. PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ, CLUJ-NAPOCA, 2020, 290 P.

Prestigioasa editură Presa Universitară Clujeană a publicat recent, în format electronic, teza de doctorat în Teologie a preacuviosului părinte protosinghel Simeon (Ștefan Pinte), intitulată: *Misiunea lui Hristos - misiunea noastră. Fundamentele hristologice ale misiunii creștine*, susținută în cadrul Școlii Doctorale de Teologie „Isidor Todoran” a Facultății de Teologie Ortodoxă - Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, alcătuită sub competența îndrumare a Pr. prof. univ. dr. Valer Bel, la specializarea Misiologie și Ecumenism.

Cartea este structurată în cinci capitole, fiecare cu mai multe subdiviziuni tematice, precedate de *Introducere* și urmate de *Concluzii și Bibliografie*.

În *Introducere* se arată că lucrarea pune în lumină fundamentele hristologice ale misiunii, căci locul central al lui Hristos în viața și misiunea Bisericii este evident. Sunt prezentate aici: stadiul actual al cercetării, obiectivele și contribuția lucrării la domeniu. Autorul atrage atenția că: „deoarece conștiința misionară a ortodocșilor adesea este scăzută sau lipsește, lucrarea își propune să așeze în prim plan cultivarea conștiinței apartenenței ecleziale și a responsabilizării misionare ca imperativ misionar, evidențiind și mijloace contemporane prin care misiunea lui Hristos se realizează prin misiunea noastră azi” (pp. 9-10).

Capitolul I: *Sfânta Treime și misiunea. Comuniunea Sfintei Treimi - temeiul misiunii creștine* relevă că sursa misiunii, definită ca „lucrarea lui Dumnezeu de a cuprinde întreaga lume în comuniunea cu Sine” (p. 15) este Însuși Dumnezeu - Sfânta Treime, misiunea creștină întemeindu-se pe trimiterea văzută a Fiului și a Duhului Sfânt, voită și inițiată de Tatăl. La Conferința Misionară Mondială de la Willingen (1952) s-a afirmat clar că misiunea decurge din însăși natura lui Dumnezeu, folosindu-se aici pentru prima dată în discursul misionar conceptul de *missio Dei*, ceea ce pentru Teologia ortodoxă nu este o noutate de fond, căci ea își fundamentează dintotdeauna misiunea în doctrina trinitară, dogma Sfintei Treimi fiind învățătura de bază a creștinismului. În Protestantism, pornind de la aspectul fun-

damental al eclesiologiei sale, că Biserica adevărată e nevăzută, s-a ajuns la o interpretare secularizată a lui *missio Dei* - dezvoltată mai ales de teologul olandez Johannes Hockendijk - care exclude rolul Bisericii din misiune.

Autorul expune foarte exact și foarte bine argumentat scripturistic și patristic, aspecte ale triadologiei ortodoxe: ființa dumnezeiască, persoanele Sf. Treimi, energiile divine, comuniunea și perihoreza trinitară, anticiparea treptată a descoperirii Sfintei Treimi de către Logos, descoperire realizată în mod desăvârșit, apoi, prin Iisus Hristos, dar și elemente de cosmologie și antropologie, subliniind raționalitatea creației și crearea omului „după chipul” Logosului și conchide: „Sfânta Treime este în lucrare asupra întregii creații pentru a o atrage în comuniunea cu Sine...planul pe care-l are Dumnezeu cu lumea se realizează prin Fiul în Duhul Sfânt” (pp. 59-60).

Capitolul al II-lea: *Iisus Hristos trimis în lume pentru mântuirea și viața lumii* evidențiază că „misiunea Bisericii se bazează pe misiunea lui Hristos...Opera mântuitoare a lui Iisus Hristos rămâne punctul de plecare și criteriul oricărei activități misionare a Bisericii, lucrarea lui Dumnezeu - Sfânta Treime fiind cadrul de înțelegere a misiunii lui Hristos” (p. 68).

Misiologia ortodoxă afirmă că Fiul este *Trimisul, Apostolul prin excelență* al lui Dumnezeu pentru mântuirea lumii. Motivul pentru care Dumnezeu Îl trimite pe Fiul Său în lume, făcându-l dar, este nemăsurata sa iubire față de lume. „Iisus Hristos este darul suprem și pentru că, fiind Persoană divino-umană, El se dăruiește în mod suprem Tatălui dar și nouă în mod desăvârșit, ca viață și cuvânt, imprimându-ne imboldul de a ne dăruii și noi, în comuniune cu El, lui Dumnezeu și semenilor. El Se dăruiește Tatălui nu numai ca Dumnezeu, ci și ca om din pricina unirii ipostatice, dar se dăruiește la maxim, cum nici un om nu s-ar fi putut dăruii deoarece în El omul este unit la maxim cu Dumnezeu” (p. 92). Părintele Simeon afirmă aici destinul hristologic al omului: „realizarea deplină a omului se află în Arhetipul său care nu este pur și simplu Logosul, ci Hristos - Logosul întrupat pentru care au fost zidite toate ca toate să se împlinească întru El” (p. 105), vorbind apoi despre Întrupare, marea taină a credinței și respingând marile erezii hristologice: nestorianismul și monofizismul. Așadar, „în misiunea Sa, Hristos ni se revelează ca țintă și împlinire a creației. În El nu avem împlinită numai mântuirea ca act de răscumpărare din robia păcatului, diavolului și morții și restaurarea stării primordiale, ci chiar desăvârșirea umanității prin îndumnezeire în Persoana și lucrarea Sa” (p. 122).

Capitolul al III-lea: *Misiunea Fiului - bază, conținut și model pentru misiunea creștină* subliniază că „revelarea Tainei Sfintei Treimi începută la Botezul Său, va fi în centrul misiunii Sale. Întreaga sa misiune va fi axată pe revelarea și transmiterea vieții de iubire și comuniune a Sfintei Treimi și pe atragerea oamenilor în aceasta” (p. 127). Postul, rugăciunea, precum

și respingerea ispitelor fac parte din pregătirea lui Hristos pentru misiune. „Iisus nu-și împlinește misiunea pledând pentru un misionarism secular, ci instaurând în lume Împărăția veșnică a iubirii și comuniunii Preasfintei Treimi, de care se poate bucura tot omul indiferent de rasă, de cultură sau de stare socială. Această Împărăție este prezentă deja în lume, dar se va revela în mod desăvârșit la sfârșitul veacurilor” (p. 139). Cea mai extinsă parte a misiunii publice a lui Iisus Hristos este predicarea Evangheliei, care deoarece vizează convertirea prin credință, este o obligație permanentă ce îi revine Bisericii, misiunea creștină, nefiind altceva decât permanentizarea misiunii lui Hristos prin Biserică în Duhul Sfânt.

În centrul misiunii lui Hristos este jertfa Sa în care se împlinește drumul propus lui Adam de a se dăruia în mod desăvârșit Tatălui. Programul dat lui de către Creator încă înainte de cădere se realizează în mod desăvârșit în Iisus Hristos. Moartea lui Hristos pe Cruce care culminează în Învierea Sa înseamnă și desăvârșita îndumnezeire a firii umane luate la Întrupare. Dacă în întreaga sa viață pământească, El a întărit dinlăuntru această fire, vindecând slăbiciunile care au intrat în ea în urma păcatului, prin jertfă și prin moartea pe cruce, El vindecă, de fapt, firea umană de moarte, care înseamnă separare de Dumnezeu (p. 191). În concluzie, parafrazându-i pe Sfinții Părinți, Tradiția ortodoxă rezumă întreaga misiune a lui Hristos în următoarea frază: Fiul lui Dumnezeu S-a făcut om ca să-l facă pe om Dumnezeu (p. 189).

Prin intermediul Capitolului al IV-lea, intitulat: *Întreita slujire a lui Iisus Hristos, fundament pentru misiunea Bisericii* înțelegem că Misiologia preia din Teologia Dogmatică învățătura despre întreita slujire a Mântuitorului Iisus Hristos și o face aplicabilă pentru înțelegerea tuturor, ca toți să participe la întreita slujire a lui Iisus Hristos și, astfel, la misiunea integrală a Bisericii (p. 204). Misiunea lui Hristos, „Unsul lui Dumnezeu” se realizează prin cele trei slujiri, chemări sau demnități: Profet-Învățător, Arhiepiscop și Împărat, fiind aduse solide argumente vechi și nou testamentare pentru acestea, ca și pentru cele trei aspecte ale operei răscumpărătoare a Mântuitorului (de jertfă, ontologic și recapitulativ) și pentru legătura indisolubilă dintre Persoana și Lucrarea mântuitoare a lui Iisus Hristos. Părintele autor concluzionează: „Învățătura despre întreita slujire a lui Iisus Hristos este fundamentală pentru misiunea Bisericii. Toată slujirea Bisericii se realizează pe cele trei direcții ale slujirii lui Iisus Hristos prin care s-a realizat mântuirea lumii. Aceste trei slujiri au intrat în veșnicie prin Iisus Hristos Care ca veșnic Dumnezeu, S-a înălțat la ceruri și a șezut de-a dreapta Tatălui și cu trupul Său îndumnezeit. El nu a lepădat după Înălțare întreita Sa slujire, ci o prelungește în Biserică și o actualizează în Trupul Său eclezial pentru toate generațiile” (p. 247).

Ultimul Capitolul, al V-lea, cu titlul: *Întreita slujire sau misiune a Bisericii* vine ca o continuare firească a celui precedent, fiind înfățișată cititorilor Taina lui Hristos și Taina Bisericii care sunt solide: „Biserica primește pe de o parte învățătura, jertfa și conducerea lui Hristos, dar nu rămâne într-o pasivitate, ci răspunde pozitiv, participând la întreita slujire a lui Hristos” (p. 250). Biserica dintotdeauna a răspuns la marea poruncă misionară dată de Hristos, ca Evanghelia să fie propovăduită în toată lumea și în toată vremea (Matei 28,19-20), participând la slujirea Arhierescă a lui Hristos, care se aduce veșnic jertfă Tatălui pentru Biserică, prin faptul că ea însăși devine părtașă jertfei Sale, împlinind misiunea sa de sfințire a vieții membrilor ei și de sfințire a întregii lumi.

Iisus Hristos S-a îngrijit de permanentizarea și extinderea misiunii Sale pentru ca aceasta să aibă eficiență în toate timpurile și în toate locurile... În acest scop, El a ales doisprezece Apostoli pe care i-a introdus în tainele Împărăției lui Dumnezeu și pe care i-a trimis să propovăduiască Evanghelia la toată făptura (Marcu 16,16). Acestora le-a dat puterea iertării păcatelor, a botezării, a săvârșirii Euharistiei și a celorlalte Taine. Apostolii sunt stâlpii Bisericii, dar ei au investit și pe urmașii lor cu o parte dintre slujirile apostolice astfel încât misiunea lui Hristos să se realizeze până la sfârșitul veacurilor (p. 11).

Biserica, anticipare a Împărăției lui Dumnezeu pe pământ și totodată în pelerinaj spre Împărăție, poporul lui Dumnezeu actualizează slujirea preoțească a lui Hristos prin participare la cult (rugăciune), prin înfăptuirea comuniunii în Trupul tainic al lui Hristos, prin slujirea împăcării și a păcii în lume. Slujirea învățătoarească este actualizată prin propovăduirea Evangheliei, prin păstrarea și transmiterea Tradiției apostolice și prin mărturia creștină în familie, în societate și în lume. Slujirea împărătească devine actuală în Biserică prin biruința asupra ispitelor și a păcatelor, prin conducerea și organizarea comunității bisericești și a diaconiei creștine în societate și, de asemenea, prin proclamarea Împărăției în diferite zone din lume (p. 12). Autorul accentuează cultivarea conștiinței apartenenței eclesiale și a responsabilității misionare care revine tuturor membrilor Bisericii (clerici și laici), căci misiunea decurge din firescul vieții creștine.

Câteva *Concluzii* de ordin general sintetizează conținutul tezei.

Bibliografia este selectivă, actuală și totodată exhaustivă însumând peste 440 de titluri (ediții ale Sfintei Scripturi, cărți de cult, opere ale Sf. Părinți, dicționare și enciclopedii, volume, studii și articole de specialitate și surse on line în limbile română, engleză, franceză, germană, rusă și maghiară).

Suntem în fața unei lucrări de mare actualitate pentru Teologia misionară, ce expune sistematic misiunea Fiului lui Dumnezeu, într-o manieră interdisciplinară, conținând valoroase elemente de Teologie biblică, Teologie

dogmatică și simbolică, Catehetică și cu deschideri spre Teologia pastorală și reliefează că orice misiune autentică trebuie să fie centrată în misiunea hristică, să aibă ca fundament, model și conținut misiunea lui Hristos și că este absolut necesară corespondența deplină între practica misionară și temeiurile ei teologice.

DACIAN BUT-CĂPUȘAN